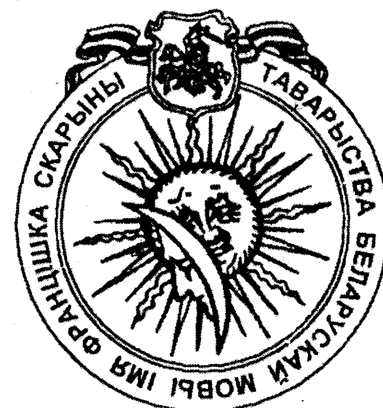
Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмёрлі!
ФРАНЦІШАК БАГУШЭВІЧ

НАША СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года **№ 1 (588)** **8 СТУДЗЕНЯ 2003 г.**

З прайшоўшымі Калядамі і надыходзячым Старым Новым годам, сябры!

Рэспубліканская рада ТБМ

Чарговае паседжанне Рэспубліканскай рады ТБМ адбудзецца 26 студзеня 2003 г. у памяшканні Чырвонага касцёла ў Менску на плошчы Незалежнасці.

Пачатак а 12-й гадзіне.

Прыкладны парадак дня:
1. Справаздача Старшыні ТБМ аб працы за 2002 год.
2. Абмеркаванне і зацверджанне плана работы на 2003 год.
3. Вызначэнне даты склікання і квот дэлегатаў на чарговы з'езд ТБМ.
4. Пра змены ў складзе Сакратарыяту.
5. Зварот да кандыдатаў у дэпутаты мясцовых саветаў.
6. Вызначэнне памераў сяброўскіх складак на 2003 год.
7. Рознае.

Сакратарыят.

19 студзеня 1518 года (485 гадоў назад) Францішак Скарына выдаў у Празе кнігу "Прамудрасць Божая"

"Дарога праз Курапаты" – гэта крык, што жыве Беларусь

23 снежня ў Палацы Мастацтва адбылася прэзентацыя кнігі Ганны Соўсь "Дарога праз Курапаты". Кнігу склалі рэпартажы, якія гучалі ў эфіры "Радыё Свабода" з восені 2001 да лета 2002 года і за якую Ганна Соўсь была ўзнагароджана прэміяй Алеся Адамовіча. Беларускі ПЭН-цэнтр "Дарогу праз Курапаты адзначыў, як найлепшую журналісцкую працу года.

На прэзентацыі сустрэліся валанцёры, журналісты, ахвяры рэпрэсій, археолагі і ўсе неабыякавыя да будаўніцтва "на касцях."

З другой спробы удалося прамое ўключэнне "Радыё Свабода". Прысутныя пачулі запіс са словаў аднаго з валанцёраў, які з непарушнай ініцыятывай у голасе казаў пра перашкоды і свае паводзіны назваў далёка не геройскімі, а нармальнымі для любога патрыёта. Ва ўмовах дваццаціградуснага марозу не працавала найсучаснейшая тэхніка, а людзі жылі ў палатках грэліся ля "буржуек".

Наймацнейшыя словы аднаго з удзельнікаў кнігі Сяржука Высоцкага: "Цяжка перамогчы зло ў краіне зла". Гэты чалавек кожны дзень прыносіў ад сваёй сям'і харчы валанцёрам, калі скончыліся пастаўкі ежы.

Павел Севярынец – пэўна, самая выразная фігура вечара, акрамя, вядома, спадарыні Ганны. Ён прамовіў словы, якія надалі аптымізму і ўпэўненасці, якія пасялілі недзе ў глыбіні душы ціхую, чыстую і нясмелую радасць за будучае – наша (!) Будучае. "Дарога праз Курапаты" – гэта шлях не толькі праз вечнасць, смерці, страх і пакуты, гэта – дарога да ўваскрашэння (бо крыж сімвалізуе ўваскра-шэнне), да перамогі.

Вечарына завяршылася рылігійнымі песнямі гурта "ULIS" "Радыё Свабода". А я ў гэты момант назірала за Вячаславам Коранем, які сядзеў побач, і ўбачыла ў вачах музыкі тую ж чыстую і сціплую радасць, якая перапаўняла зараз і мае сэрца. Толькі цяпер ужо не разумела, адкуль яна ўзялася: ці то ад слоў спадара Севярынца, ці то ад шчырай усмешкі Славы Кораня, ці ад таго букеціка бел-чырвонабелых кветак, падоранага Ганне Соўсь.

Дзякуй неабдымны таленавітай журналісты і абаяльнай жанчыне спадарыне Ганне, якая на поўную моц "крыкнула" сваёй "Дарогай праз Курапаты", што ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

Людміла Асіпенка.

Сяргей Панізьнік

Палачанін-прадвеснік

Да 485-годдзя з дня выдання ў Празе Ф. Скарынам кнігі "Прамудрасць Божая" (19 студзеня)

Ведаў клятву Гіпакрата
Доктар лекарскіх навук –
Наш Скарына. Для сабрата
Выдаў зелля ён багата
Са сваіх гаючых рук.
Непагасла ў нас гарэнне
Дабрамудрага жыцця.
І яго "Благаславенне"
Прарастае з небыцця.
Як пазбавіцца ад ліха, -
Даў і мне ён свой рэцэпт:
У яго біблейных кнігах –
Мовы полацай акцэнт.
Каля Влтавы мы сустрэлі
З мудрай думай земляка.
Нам "Арс лонга, віта брэвіс"*
Паўтарала з ім рака.
Сёння мне Дзвіна паможа
Мову Прагі зразумець:
"Толькі Полацак і можа
Вечнага Скарыну мець!"

* ***"Жыццё кароткае, мастацтва вечнае".*** *Афарызм Гіпакрата.*

Ахвяраванні на ТБМ

1. Аляксей Будзянок, Менск – 2000 р.
2. Русак Андрэй, Менск – 1000 р.
3. Галай Аркадзь, Менск – 16000 р.
4. Надзея Барт-Юрэвіч, Германія – 30 дол.
5. Міхась Тычына, Слуцк – 1500 р.
6. Віктар Скараход, Менск . – 10000 р.
7. Дрык з Івацэвічаў – 500 р.
8. Кананава Л., Менск – 20000 р.
9. Казлоўская Іна, Менск – 1100 р.
10. Марголін, Менск – 5000 р.
11. Супл. "Рэфармацыя", Менск – 20 дол.
12. Севастопальская суполка – 5 дол. -- 20 укр. гр.
13. Гліндзіч Яніна, Менск – 3000 р.
14. Дзягілеў Лявон, Менск – 3000 р.
15. Дзягілева Галіна, Менск – 3000 р.
16. Шкірманкоў Фелікс, Слаўгарад – 5000 р.
17. Бакіноўскі Валянцін, Маладзечна --10000 р.
18. Зубкевіч Іван, Маладзечна -- 10000 р.
19. Шыман Леанід, Маладзечна – 1000 р.
20. Шыдлоўскі Р.Е., Менск – 5000 р.
21. Гракун Валянціна Бешанковічы – 20500 р.
22. Асвяцінскі Геральд, Віцебск – 10000 р.
23. Лагвіновіч Іван, Баранавічы – 5000 р.

Просім Вашыя ахвяраванні дасылаць на адрас: вул. Румянцава 13, г.Менск, 220005, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ № 3015212330014 у Менскай гардырэкцыі ААТ Белбізнесбанка код 764 праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк (камісійны збор пры гэтым не бярэцца).

Віншавальная тэлеграма

Таварыства беларускай мовы сардэчна віншуе вядомага палітыка, грамадскага дзеяча, шчырага беларуса **Сямёна Домаша** з юбілеем, 55 - годдзем з дня народзінаў. Жадаем Вам моцы, плёну ў працы па адраджэнні роднага слова, шчасця, аптымізму і ўпэўненасці ў заўтрашнім дні.

Старшыня ТБМ –
Алег Трусаў.

Запомнілася ў 2002-м

Лаўры за прыўкраснае умельства

Рыгор Барадулін назваў Уладзіміра Караткевіча князем прыўкраснага ўмельства. "Дойлід, латнік, асветнік і рымар" і сёлета быў ушанаваны ў Віцебску.

Напачатку віцьбічы ўсклалі кветкі да помніка свайму вялікаму земляку. Упраўленне культуры аблвыканкама, гарвыканкама, абласное аддзяленне Саюза беларускіх пісьменнікаў наладзіла літаратурна-музычнае свята ў бібліятэцы імя Караткевіча. Там і прайшлі 19-я па ліку Караткевічаўскія чытанні, якія вёў Давід Сімановіч. А на літаратурна-музычнай імпрэзе шчыраваў са сваімі выхаванцамі – студэнтамі, нябожчык ужо, Анатоль Канапелька. Кульмінацыяй свята было ўручэнне абласных літаратурных прэмій імя Караткевіча. Лаўрэатамі 2002-га года сталі Франц Сіўко і бібліятэка імя у Караткевіча. Супрацоўнікаў гэтай кнігоўні павіншавалі яшчэ і з 25-гадовым юбілеем. Своеасаблівым падарункам у фонды бібліятэкі быў запіс на магнітафонай стужцы голасу Уладзіміра Сямёнавіча, зроблены мною яшчэ ў 1968 годзе, калі ён чытаў свае вершы, спяваў народныя песні і ўласны раманс, прысвечаны свайму адрасату любові.

Давялося ўдзельнічаць і на падвядзенні вынікаў абласнога конкурсу на лепшы зборнік літаратурных твораў, прысвечаных роднаму краю. Баравікоў сёлета на Віцебшчыне было малавата, а вось новых творцаў наўзамен Караткевічу выяўлена нямала. Загадчык аддзела беларусазнаўства і краязнаўства віцебскага абласнога аб'яднання па арганізацыі пазашкольнай працы Алег Куржалаў назваў пераможцаў конкурсу: сярод юных пастаў Віцебшчыны – Анастасія Пыжыкава з-пад Оршы, Надзея Шук з Шаркоўшчыны, Андрэй Сузін і Андрэй Гольдзін з Віцебска, Лідзія Ніскоўская з Наваполацка. Да прыкладу, гімназістка Лідзія вось як "палумачыла" ў вершы "Геапалітычныя змены" свае назіранні:

Некалі купцы,
Што праплывалі па Дзвіне
Шляхам з варагаў у грэкі,
Плацілі мыта
полацкаму князю.
Тыдзень пільнуем раку.
Ні купцоў, ні мыта.

Але княжацкае мыта – кнігі (у тым ліку і з дарчымі надпісамі Уладзіміра Арлова) – юныя таленты атрымалі. За сачыненне лаўрамі за прыўкраснае ўменне былі ўганараваны Тацццяна Крук з Дзісны, Анастасія Амбразевіч з Віцебска, Алена Рулевіч з Браслава, Алена Аўгуціс з Дрысвятаў, чацвераклас-ніца Яна Наваградская з ушацкага Мосара і многія іншыя. Уручалі падарункі Алег Куржалаў, Франц Сіўко, Алег Салтук, многія дабрадзеі, якія парупіліся заахвоціць да творчасці сваіх землякоў набытымі імі памятнымі сувенірамі. Мне асабліва прыемна было перадаць зборнік гістарычнай літаратуры "Бацькаўшчына" мёрскім мальцам Людвігу Касатаму і Міхаілу Рсліку, бо яны не толькі былі ўкладальнікамі мёрскага зборніка "Ядрыца", але адзіныя ў вобласці выдалі яго накладам у 300 паасобнікаў. А сёння быць скарынаўцамі няпроста.

Уладзімір Караткевіч, угледзячыся з-пад белых крылаў вечнасці на віцебскія падзеі, пэўна ж быў усцешаны. Бо ён, калі зноў згадаць радкі Рыгора Барадуліна, "...колькі жыў, варочаў валуны, каб пачалі сыны за розум брацца..." Яго апрытомненыя землякі даюць надзею: жыло, жыве і будзе жыць мастацкае слова Айчыны.

Сяргей Панізьнік.

Янку Купалу чыталі ў арыгінале нават на Нерчынскй катарзе

Рыгор Арцёмавіч Васільеў, які нарадзіўся 5.12.1885 г. у сям'і чыгуначнага машыніста на станцыі Жлобін Магілёўскай губерні (зараз Гомельская вобл.), пасля заканчэння ў 1905 г. Гомельскага тэхнічнага вучылішча, у чэрвені таго ж года, паводле асабістага жадання, быў адкамандзіраваны на працу на Забайкальскую чыгунку на станцыю Верхнеўдзінск (зараз г. Улан-Удэ), дзе працавалі знаёмыя яму машыністы з Гомельскага чыгуначнага дэпо. Там ён, у 1907 г., быў арыштаваны і на 3 гады зняволены ў Акатуйскую турму Нерчынскай катаргі. Хаця Васільеў і быў выхаваны ў "расійскім" духу, але ж Беларусь пакінула ў ім свой "адбітак". Знаходзячыся ў Акатуйскай турме ён успамінаў:

"...Калі я знаходзіўся на кухні па дапамозе нашым кухарам, то ў вольны ад працы час сядзеў на кухонным ганку. Кухонны панадворак у дзёны час ахоўваўся двума ахоўнікамі, якія аднастайна хадзілі ўздоўж дзвюх сцен. Ахоўнікі пры збліжэнні перамаўляліся ад нудоты паміж сабою. Маё вуха зславіла знаёмае вымаўленне аднаго з ахоўнікаў, які размаўляў на беларускай, хутчэй на магілёўскай гаворцы маёй радзімы, дзе я нарадзіўся і вырас. Я не вытрываў і асцярожна спытаў салдата: "Ці не зямляк ты мне з Магілёўскай губерні?" Салдат усміхнуўся і пацвердзіў, што ён магілёўскі, жыве паблізу станцыі Жлобін, ездзіў качагарам на паравозе. На маё запытанне, ці не ведае ён машыніста Васільева – майго бацьку, салдат – зямляк нават узрадаваўся, пахваліўшы майго бацьку, з якім ён ездзіў увесь час качагарам. Зямляк пачаў распытваць ужо самага мяне і прапанаваў на наступную ягоную змену варты падрыхтаваць ліст да майго бацькі.."

Далей, успамінаючы свой Акатуйскі побыт, Васільеў адзначаў: "... Інглевіч быў добры ціхмяны стары, усе яго паважалі, усе любілі слухаць быліны і казкі, якія ён распавядаў на беларускай мове. Беларусь сваю ён пяшчотна любіў. Калі я яму праз сваю сястру з Менска выпісаў творы папулярнага беларускага паэта і якогасьці пісьменніка, здаецца Івана Купалы, то ён быў вельмі ўдзячны і зачытваўся імі. Ён знаходзіў аматараў – землякоў слухаць на народнай гаворцы ягонае задушэўнае чытанне. Інгалевіч ужо ў старэчых гадах трапіў з Менска ў Верхнеўдзінск на Забайкальскую чыгунку, як камандзіраваны ў сувязі з расійска – японскай вайной. Напрыканцы 1905 г. у момант уздыму рэвалюцыі з Чыты ў Верхнеўдзінск быў пасланы вагон вінтовак. Гэты вагон у Пятроўскім Заводзе жандары затрымалі. Дзеля выратавання вінтавак быў падрыхтаваны спецыяльны цягнік з трох вагонаў. Мне давялося шукаць галоўнага кандуктара да гэтага цягніка, але ахвотных не было, і толькі Інглевіч ахвотна згадзіўся ехаць..."

Пасля Акатуя да 1917 г. Васільеў знаходзіўся на пасяленні ў Якуцкай вобласці, а потым на гаспадарчай працы ў Гомелі.

Памёр 23.12.1976 г. у Маскве.

Паводле: Васільев Г.А. "Из революционного прошлого", Улан-Удэ, 1968, стр. 57; 71.

Баркоўскі.

Гісторыя з паштовай скрынкі

7 снежня ў менскім дыскаклубе "Акварыюм" адбылася ўрачыстая цырымонія ўзнагароджвання пераможцаў конкурсу "Гісторыя з паштовай скрыні." У ім удзельнічала каля 350 маладых людзей ва ўзросце да 19 гадоў з розных куткоў Беларусі. Узрост конкурсантаў – ад 13 да 19 гадоў. Яны працавалі ўсё лета са старымі лістамі, паштоўкамі, канвертамі, маркамі. У выніку з-пад іх пяра выйшлі сапраўдныя гістарычныя працы! Часцей за ўсё яны распавядалі пра жыццё і побыт простых людзей, пра іх падзеі, мары маленькія радасці і, наадварот, няшчасці. У кагосьці героямі даследваняў былі нават і сваякі канкурсанта. Хтосьці прыгадаў, як выглядаў яго родны горад раней – праз старыя паштоўкі. Аўтары 35 найбольш цікавых прац і прысутнічалі 7 снежня на цырымоніі. Яны атрымалі каштоўныя падарункі і салодкія прызы. Урачыстасць закончылася дыскатэкаі з удзелам папулярных беларускіх музычных гуртоў. Атмасфера ў той вечар была вельмі вясёлая і святочная.

Гэты конкурс уваходзіць у праграму "Блізкая гісторыя", якую арганізуе беларускае грамадска-культурнае аб'яднанне "Дыярыюш". "Гісторыя з паштовай скрыні" – ужо 4-ы па ліку конкурс у гэтай праграме. У склад журы уваходзілі такія знакамітыя беларускія гісторыкі як Уладзімір Арлоў, Алег Трусаў, Віталь Скалабан. Праграма мае вялікае кола партнёраў, сярод якіх ёсць таксама нямецкія і польскія арганізацыі.

Я, як удзельнік гэтага конкурсу, хачу падзякаваць яго арганізатарам, таму што конкурс заахвочвае маладых людзей цікавіцца гісторыяй нашай краіны, дапамагае нам самарэалізавацца, паспрабаваць свае літаратарскія таленты. Упэўнены, што падчас работы над сваёй працай не адзін юнак і дзяўчына знайшлі свой шлях у жыцці. Магчыма, гэты конкурс выгадуе вялікую колькасць таленавітых літаратараў, гісторыкаў і журналістаў. Калі я рыхтаваў матэрыял для сваёй работы, то пазнаёміўся з даволі цікавымі людзьмі, даведаўся шмат чаго новага і цікавага. Таксама мне вельмі падабаецца ідэя конкурсу – блізкая гісторыя, гісторыя звычайнага чалавека. Яна не менш важная, чым гісторыя цароў, імператараў, міністраў і палкаводцаў.

Калі Вы зацікавіліся гэтым конкурсам, маеце вялікае жаданне паўдзельнічаць у ім і яшчэ не маеце 19 гадоў, то патэлефануйце па нумару: (017) 227-51-09.

Жадаю поспеху!

Алег Галкін.

"Народнае мастацтва Літвы і Беларусі"

У беларускай школе імя Фр. Скарыны адбыўся семінар – практыкум "Народнае мастацтва Літвы і Беларусі", ён праходзіў на працягу двух дзён. У першы дзень майстры паказвалі свае працы-вырабы з бяросты, габелен, ганчарства вышыўка, аплікацыя, дэкаратыўная кераміка. На другі дзень праходзілі практычныя заняткі, ахвотных паўдзельнічаць было дастаткова, сярод іх не толькі вучні але і настаўнікі Самым цікавым было прадстаўленне беларускіх народных касцюмаў, выкананых народным майстрам Ларысай Мятлеўскай, касцюмы з яе ўласнай калекцыі згадзіліся прадэманстраваць вучаніцы 11 класа. Ларыса распавядала пра рэгіён таго, ці іншага касцюма, яго гісторыю. Яна прывязла ў Вільню не толькі касцюмы, а і вышыванкі, песні роднага краю, выканьныя разам з саліскай гурту "Юр'е" Наталляй Мятліцкай. У школе дзейнічала выстава "З бабулінага куфэрка", этнаграфічны куток у кабінеце дамаводства. Госці азнаёміліся з літаратурна-мастацкім музеем школы, перад гасцямі выступілі школьныя ансамблі "Жураўінка", "Жаваронкі", "Лянок".

Ужо стала традыцыяй, на семінары прыязджаюць вучні і настаўнікі з Рымдзюнскай школы з Беларусі з літоўскай мовай навучання, такім чынам пераадольваюцца межы, наладжваюцца кантакты, сяброўскія адносіны. Вырашылі, што летам такі семінар практыкум будзе наладжаны ў Рымдзюнах, туды будуць запрошаны вучні і настаўнікі нашай школы. У першы дзень, напрыканцы, адбылася сяброўская вечарына ў клубе "Сябрына", на другі дзень сумесная вандроўка па старых вулачках Вільні.

Удзельнічалі ў семінары прадстаўнікі школ Вільні – літоўскай, польскай, рускай. Ахвотныя маглі памерыць шапку свахі, карсэт, народнае – цёплае і жывое. Семінар, каб яго падрыхтаваць, вымагаў шмат сілаў і часу, але ж ён застанецца ў памяці і гаспадароў, і гасцей, атрымалася цудоўнае народнае свята.

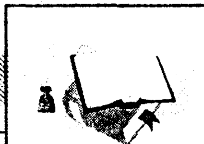
Наша школа першая ў Вільні пачала праводзіць такія міжнародныя семінары – практыкумы, і ўжо стала традыцыяй – кожны год напрыканцы восені. Адбыўся семінар, дзякуючы, у першаю чаргу, дырэктару школы Г. Сівалавай, настаўнікам – Г. Вінцукявічэне, Дз. Стахновіч, Н. Сутыгінай і многім іншым.

Леакадзія Мілаш, настаўніца школы імя Фр. Скарыны, г. Вільня

Вучаніцы 11-га класа: злева направа Надзя Быстрыкоўская, Каця Грыбава, Аксана Грыбоўская і Віялета Герасім дэманструюць народныя строі розных рэгіёнаў Беларусі, зробленыя Ларысай Мятлеўскай ў школе імя Фр. Скарыны, г. Вільня.

Фота Леакадзії Мілаш.

Б ог аб'явіўся Хрыстос нарадзіўся

КАЛЯДКІ У "ЗАСЦЯНКОВАЙ ХАТЦЫ"

(засценак "ВАШУНАВА" Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці)

"Ад прадзедаў спакон вякоў нам засталася спадчына..."
Янка Купала.

Гэтая спадчына – хрысціянская, яна перадаецца нам з пакалення ў пакаленне. Сярод іх – **Божае Нараджэнне**, якое заўсёды адзначалася ў Вашунаве.

Сёння Куцця, а заўтра Каляды,
Вялікае свята!
Пабелена печ і падмецена хата...
Хрыстос нарадзіўся,
Ён нам – аб'явіўся.
Прыйшлі сюды людзі,
Прыйшлі сюды дзеткі,
Усе да Ісуса, усе ў адведкі...
Хрыстос нарадзіўся,
Ён нам аб'явіўся.
Мы селі ля стола,
Мы селі ля печкі,
Усюды ў хаце запалены свечкі...
Хрыстос нарадзіўся
Ён нам аб'явіўся.
Мы любім Ісуса,
Мы дзелім аплатак,
Каб згода была і быў поўны парадак...
Хрыстос нарадзіўся,
Ён нам аб'явіўся.
Каляды ў хатцы, прысвечаны матцы
І вам, мае дзеткі,
Хто сёння прыйшоў у адведкі.
Хрыстос нарадзіўся!
Хрыстос нарадзіўся!
А я ўсім пакланіўся...
(Вашунава –2000, Гіль Юры.)

Галоўнымі элементамі святкавання Калядаў з'яўляецца – стол пакрыты белым абрусам, сена альбо салома, аплатак і прыгажуня ёлка, якая ставілася ў гэты Вігілійны вечар.

Божае Нараджэнне – 24 снежня - гэта спосаб святкавання прыходу Ісуса Хрыста на свет, дзякуючы гэтаму мы сталі хрысціянамі а пан Езус паказаў нам шлях у Неба, да Бога.

Сядаемся ўсе мы за Вігілійны стол пры з'яўленні на небе першай зорачкі (у памяць той Бэтлеемскай, якая паказала шлях да калыскі Ісуса Хрыста). Слова "Вігілія" па-латыні гэта азначае сваеасабліве адчуванне перад нараджэннем Ісуса Хрыста. Гэты вечар ці вячэра і называецца Вігілійнай. На стол кладзецца сена, якое напамінае, што Ісус Хрыстос нарадзіўся ў хляўку (гроце), дзе стаяла жывёла. Сена закрывалі белым ільняным абрусам, потым на яго ставілі **"куццю"** (разныя стравы: кашу, кісель, грыбы і г. д). У цэнтры Вігілійнага стала на талерачцы ставілі (калі) – **аплатку** *(каляду)*, якую разломвалі і дзялілі на ўсю сям'ю. Аплатка - гэта тоненькі прэсны хлеб, які выпякаўся ў касцельных пякарнях з высокаякаснай мукі ў спецыяльных формачках з рэлігійнымі матывамі. "Ламанне" гэтага хлеба сімвалізавала волю людзей да пажадання, дзяліцца з іншымі ўсім тым, што маем і прабачэнне адзін другому зробленых непрыемнасцяў.

Першы дзень Божага нараджэння - 25 снежня (у каталікоў). З гэтага Дня пачыналіся ***"Калядкі"***, якія доўжыліся два тыдні да ***"Трох каралёў"***.

"Калядаванне" ёсць нед'емным элементам святкавання Нараджэння Хрыста. Калядніі (калядоўшчыкі) вандруюць ад хаты да хаты, дзе праслаўляюць з'яўленне на свет Збаўцы Нашага – Ісуса Хрыста, няслі добрае слова да гаспадара дома, за што атрымоўвалі гасцінцы. Папярэдзе заўсёды ішоў калядоўшчык з вялікай Бэтлеемскай зоркай.

За гады савецка-бальшавіцкай улады і ваяўнічага атэізму хрысціянскія традыцыі, у тым ліку і "калядкі" пачалі "затухаць", але прадаўжалі жыць. Гэта было і ў засценку Вашунава, дзе цяпер знаходзіцца ўсім вядомая "Засцянковая хатка". Цяпер яна моцны асяродак нацыянальнага і рэлігійнага жыцця, дзе кожны год праводзяцца цікавыя імпрэзы, прапагандуючы народныя традыцыі.

25-га снежня
Дзень нараджэння Ісуса з Назарэта,
Павінен кожны ведаць з нас пра гэта.
Закончыўся ХХ-ты век,
2000 гадоў, як нарадзіўся Бог-чалавек.
Якая б у нас не была спакуса,
Усе вітаем нараджэнне Хрыста Ісуса.
Мы прыйшлі ў новы век,
У 3-е тысячагоддзе!
Дык ведай чалавек і тваё адроддзе,
Што мы ідзём дарогай,
Якую паказаў Ісус Хрыстос,
Каб і ты, як і ён, уваскрос.
Браты і сёстры!
З аплаткай!
З нараджэннем Хрыстовым,
З 2003 Годам Новым!

ЖЫВЕ БЕЛАРУСЬ!

Старшыня ТБМ імя Ф. Скарыны Віленскага Краю Юры Гіль.

Калядкі ў школе

Усмешка, і ласка, і добрае слова
Іскрынкай жывою ў вачах заблішчаць.
І гэта пачатак і гэта аснова,
Каб шчырую песню і дружбу пачаць...
(Сяргей Грахоўскі "Прыгажосць")

У беларускай школе імя Фр. Скарыны вучні паказалі калядны спектакль "Тры каралі". Падрыхтавала яго сястра Наталля Арлянковіч, яна сваёй ласкавасцю і міласцю робіць столькі дабра і святла (Дарэчы, дзякуючы яе намаганням у 2002 годзе былі наладжаны пілігрымкі ў Друю, Росіцу і ў Будслаў, апошняя – пешшу). Сястра Наталля ў школе выкладае рэлігію, яе вельмі любяць вучні.

У спектаклі шмат дзейных асоб – Каспар, Мельхіёр, Бальтазар, Зорка, слугі, чэрці, Ірад, вартаўнік, Анёлкі. Дзеці ў нас таленавітыя, актыўныя, яны шмат выступаюць і ахвотна, іх зацікавіць лёгка, тым больш, што ўжо традыцыйна кожны год у школе паказваецца калядны спектакль і Батлейка. Акрамя школы вучні выступаюць у касцёле святога Барталамея, у клубе "Сябрына". Цудам у спектаклі, акрамя артыстаў, былі касцюмы, зробленыя рукамі сястры Наталлі, і маленькі Анёлачак – будучая вучаніца нашай школы Лаўра Базюк. На прадстаўленні прысутнічаў ксёндз В. Алюліс, ён адзначыў, што прысутнічае пры гістарычнай падзеі, падараваў школе "Евангелле", перакладзенае ім на літоўскую мову, а надпіс зрабіў па-беларуску. Па-беларуску блаславіў усіх прысутных перад Нараджэннем Хрыстовым, усе разам гаварылі "Ойча Наш".

Айцец Алюліс палюбіў беларускую мову яшчэ з часоў вучобы ў каўнаснай духоўнай семінарыі, ён вучыўся разам з айцом Уладзіславам Чарняўскім, які ўжо тады хваляваўся, што знікае наша цудоўная мова. Айцец Алюліс і айцец Ул. Чарняўскі падтрымоўвалі добрыя адносіны.

Па школе ў гэты дзень хадзілі калядоўшчыкі ў нацыянальных строях, вучні пачатковых класаў. У школе захоўваюцца нацыянальныя традыцыі.

Леакадзія Мілаш, Вільня.

Сустрэчы, якія акрыляюць

Жыхары Ленінскага раёна Менска, а таксама чытачы бібліятэкі імя Я. Коласа сустрэліся з вядомым паэтам Генадзем Мікалаевічам Бураўніным. Гэта адбылося 12 снежня ў зале бібліятэкі.

Тры гадзіны праляцелі імгненна.

Генадзь Мікалаевіч чытаў свае вершы розных гадоў. Чатыры дзесяцігодзі паэтычнай працы. У вершаваных радках – жыццё паэта. Апаленае вайной дзяцінства, родная Полаччына, вандроўкі па блізкіх і далёкіх краях, дыпламатычная камандзіроўка ў Злучаныя Штаты Амерыкі, сустрэчы і горкія развітанні з дарагімі людзьмі, палітычныя і чалавечыя захапленні і расчараванні. Як сказаў сам паэт: "Я – сын сваёй зямлі, свайго часу, і матчына слова дапамагала мне выказацца." Шмат пытанняў было зададзена Генадзю Мікалаевічу. І на ўсе ён падрабязна адказаў.

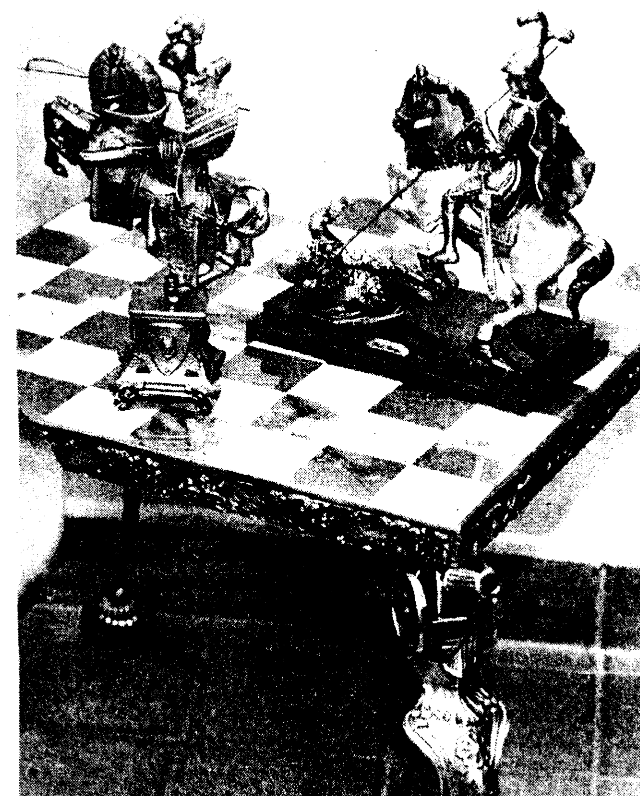
Гэта сустрэча выклікала водгук у нашых душах, мы разумелі адзін аднаго. Пранікнёныя радкі Генадзя Бураўкіна сталі песнямі, дарадцамі. Ён любіць сваю Беларусь, матчыну мову. І гэту любоў перадае нам, яго ўдзячным чытачам.

Т. Грузнова.

Унікальныя шахматы

Супрацоўнікамі мытні "Заходні Буг" на пункце пропуску "Макраны" быў затрыманы шахматны пакой. Па словах начальніка аддзела мытні па барацьбе з кантрабандай Мікалая Бойкі гэты рэрытэт па-мастацку зроблены італьянскімі майстрамі ў наш час, але пад даўніну, вядома, мае вялікую мастацкую і культурную каштоўнасць.

Затрыманы груз накіроўваўся з Італіі ў Маскву і складаецца з трох поўных шахматных камплектаў з 64-мя фігурамі кожны. Шахматныя фігуры і ножкі сталоў выраблены з бронзы з напыленнем золата і срэбра. А сталешніцы -- з белага мармуру, аздобленныя пакістанскім оніксам. Як мяркуюць мытнікі, зроблены ў эксклюзіўным варыянце, шахматны пакой, быў прызначаны ўплывоваму і багатаму расіяніну ў якасці каляднага падарунка.

На здымку: фрагменты шахматнага пакоя, канфіскаваныя на мытні "Заходні Буг".
Фота Рамана Кабяка, БелТА.

ПЕРШАЙ СТРАВЫ, ЗДАЕЦЦА, НАЕЛІСЯ

Файнае свята прайшло у сценах сельскагаспадарчай акадэміі, што ў Горках **"Смачна есці-доўга жыць"** Ужо стала традыцыяй, а гэта ўжо восьмы раз, адзначаць яго ў аўдыторыі сярод студэнтаў. Свята-конкурс праходзіў у канцы лістапада ў чытальнай зале 12 інтэрната а 18-й гадзіне.

Тры студэнцкія групы спраўляся за лідарства ў традыцыйнай беларускай кухні. Гэта першакурснікі шостай групы новага факультэта бізнесу і права, першакурснікі дзявятай групы агульнага экфаку і інтэгралы трэцяга курса дзявятай групы факультэта бухгалтарскага ўліку.

Многа было цікавага, радасных усмешак, а яшчэ смачных кулінарных вырабаў: рулет з курыцы, аладкі з макам, жмурыкі, калдуны, капыткі, аладкі з грыбамі, скварчонай курыца з запечанай бульбай, "гранатавы бранзалет", бабка, камы са шкваркамі.

Свята праходзіла весела, з задавальненнем студэнты больш увагі надавалі гумарэскам і тэатралізаваным дзеянням. У БІП перапрануты хлопец, што выконваў ролю дзяўчыны, запамятаў змяніць абутак на жаночы; у ФБУ-абіранне маладой, як у той цікавай казцы, экфак прадставіў навінны жывы тэлевізар, але на сучасны лад.

Пазітыўная атмасфера свята дала новы штуршок да новых і цікавых сустрэч.

Кіраўнік і арганізатар гэтага цікавага і смачнага свята паважаная спадарыня Галіна Яўгенаўна Каданчык, выкладчыца Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі кафедры гісторыі і культуралогіі працуе ў сучасным рытме часу і робіць усё для таго, каб захаваць традыцыі продкаў, узнаўляць іх нашчадкам-беларусам, якія яшчэ жывуць на гэтай зямлі. Каб ведаць традыцыі, мову, культуру неабходна нам беларусам усё гэта захоўваць, "каб не ўмёрлі".

Валянціна Белавусава, старшыня Горацкай раённай філіі ТБМ.

Рэдактар Станіслаў Суднік

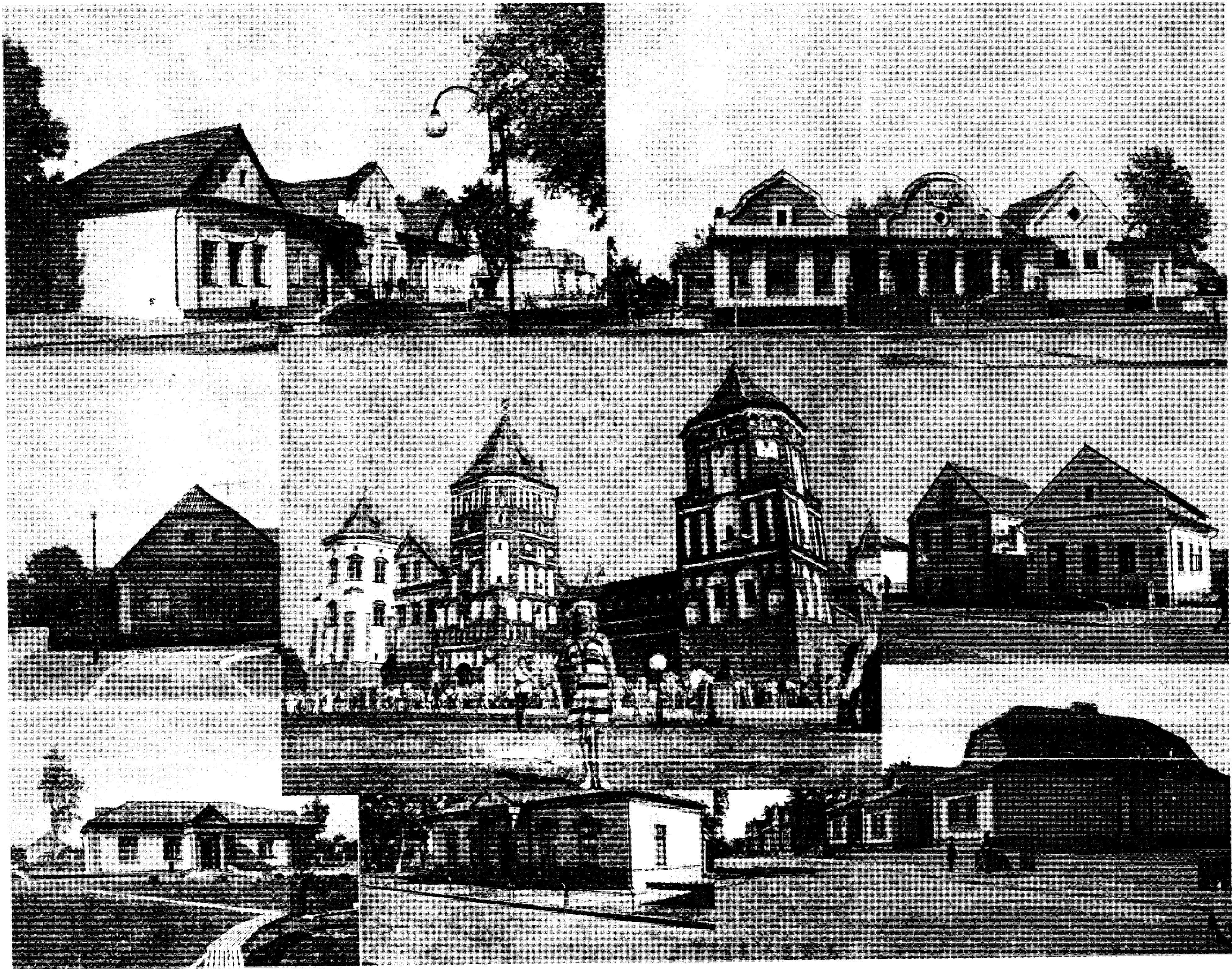
Заснавальнік:
ТБМ імя Францішка Скарыны.
Пасведчанне аб рэгістрацыі:
№ 83 ад 28 чэрвеня 1996 г.
Адрас рэдакцыі:
220005, г. Менск, вул. Румянцава, 13.
Адрас для паштовых адпраўленняў:
231300, г. Ліда-2, п/с 7.
E-mail: ns@lida1.lingvo.grodno.by
http://tbm.org.by/ns/

Рэдакцыйная калегія:
Алена Анісім, Вадзім Болбас, Міхась Булавацкі, Людміла Дзіцэвіч, Ірына Марачкіна, Леакадзія Мілаш, Язэп Палубятка, Алесь Петрашкевіч, Людміла Піскун, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні.
231300, г.Ліда, вул. Ленінская, 23.
Газета падпісана да друку 8. 01. 2003 г.
Наклад 2500 асобнікаў. Замова № 33.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес.- 458 руб., 3 мес.- 1374 руб.
Кошт у розніцу: 120 руб.

2003 Мястэчка МІР - пярліна Беларусі 2003

Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны

	СТУДЗЕНЬ	ЛЮТЫ	САКАВІК	КРАСАВІК	ТРАВЕНЬ	ЧЭРВЕНЬ	
Пн	6 13 20 27	3 10 17 24	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	Пн
А	7 14 21 28	4 11 18 25	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	А
Ср	1 8 15 22 29	5 12 19 26	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	Ср
Ч	2 9 16 23 30	6 13 20 27	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	Ч
Пт	3 10 17 24 31	7 14 21 28	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	Пт
Сб	4 11 18 25	1 8 15 22	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	Сб
Н	5 12 19 26	2 9 16 23	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	Н

	ЛІПЕНЬ	ЖНІВЕНЬ	ВЕРАСЕНЬ	КАСТРЫЧНІК	ЛІСТАПАД	СНЕЖАНЬ	
Пн	7 14 21 28	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	Пн
А	1 8 15 22 29	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	А
Ср	2 9 16 23 30	6 13 20 27	3 10 17 24	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	Ср
Ч	3 10 17 24 31	7 14 21 28	4 11 18 25	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	Ч
Пт	4 11 18 25	1 8 15 22 29	5 12 19 26	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	Пт
Сб	5 12 19 26	2 9 16 23 30	6 13 20 27	4 11 18 25	1 8 15 22 29	6 13 20 27	Сб
Н	6 13 20 27	3 10 17 24 31	7 14 21 28	5 12 19 26	2 9 16 23 30	7 14 21 28	Н

НАША СЛОВА